

nå ikke har lov til å kontrollere meldingene. Avisenes nye tone er blitt understøttet ved den opprensning som har funnet sted i redaksjonene, b.a. er nå også redaktørene for "Aftenposten" og "Morgenbladet" arrestert. Nazisten Endejs er blitt politisk redaktør av "Aftenposten". Den tyske sensuren er samtidig blitt enda mere grundig.

Det er viktig at folk er klar over dette når de leser avisene, helst burde en holde opp å lese dem. Naturligvis når nyhetene fra London og Moskva nå som før fram til folk ved muntlige referater, men først og fremst gjelder det at de skrevne informasjonen blir spredt videst mulig. Spør for at "Norsk Tidend" blir lest overalt.

Rykter er farlige i denne tiden og kan gjøre mye skade. Når nyheter fortelles videre, spør for at de fortelles nøyaktig i den form en har hørt eller lest dem. Vær på vakt mot alle overdrivelser, fortell ikke videre ting som en har grunn til å tro ikke er helt nøyaktige.

Mange rykter som svirrer er satt ut av tyskerne og er ledd i deres nervekrig. Andre springer bare ut av folks ønskedrømmer. Begge deler svekker fronten. En pålitelig nyhetstjeneste må bygge på nøkternhet.

FRA LONDON

25. sept. kl. 19.30

Tyskerne er nå kastet tilbake over elva Dvina på Midtfronten.

Det arbeides med forbedringer av havna i Arkangelsk i Nord-Russland. Den vil muligens kunne holdes åpen i vinter.

Den østerrikske lagbevegelses utenriksrepresentasjon sender en sympati-erklæring til sine norske kamerater i anledning av tapet av Hansteen og Vickström.

26. sept. kl. 8.30

Det britiske kolk setters tar pris på deltagelse det norske folk har vist overfor britiske flygere som er omkommet ved den norske kyst.

Berlin innrømmer nå at geriljatropper nå fører regulær krig i Jugoslavia. Andrevis av tsjekkiske arbeid ere er arrestert for sabotasje.

Tyskernes terrorhandlinger kan ikke bremse "Ta det med ro"-bevegelsen.

Motstanden mot NS er sterk overalt, ikke minst i kristelige kretser. En emissar på Vestlandet, Ragnar Fose, meldte seg inn i NS og begynte å blande propaganda inn i sine oppbyggelser. Resultatet var at han ikke fikk noen tilhørere og måtte slutte som emissar. Han ernærer seg nå som skoliseselger.

— 0 —

DETTE BLAD ER IKKE DITT Det skal sirkulere.

Vis det til alle dine venner og la det så gå videre. Det er en forbrytelse å arkivere eller gjemme illegale aviser idag, ford det er umulig å skaffe tilveie så mange eksemplarer at behovet blir dekket.

LES OG SEND VIDERE!

Østfronten pr. 7. okt.

De gigantiske operasjoner som Hitler bebudet i sin tale, viser å bestå i et omfattende angrep mot Moskva som satte inn onsdag 1. okt. Dette angrepet, som ifølge ubekreftede meldinger skal omfatte 100 divisjoner d.v.s. to millioner mann, og 5000 stridsvogner under kommando av marsjall von Bock, arter seg som en gangoperasjon nord og sør for smolensk. Utgangspunktet for angrepet i sør er området rundt byen Roslavl som ligger 120km. sør for Smolensk.

eller 70km sør for Jelnja, utgangspunktet for marsjall Timosjenkos motangrep. Den nordlige armen av angrepet går ut fra Waldai-høyden sørøst for Ilimensjøen, midtveis mellom Smolensk og Leningrad.

Det er ikke sendt un noen melding om kampene hverken fra russisk eller tysk hold, men det synes klart at angrepet først uke har brakt meget liten framgang for tyskerne. Imidlertid kan det ikke være tvil om at de tyske forberedelsene er meget grundige - til tross for de stadige russiske motangrepene i disse områdene, og at stillingen kan komme til å bli kritisk for marsjall timosjekos tropper.

Tyskernes opprinnelige plan var å innta Moskva med en mere omfattende gangoperasjon etter at Leningrad var erobret i nord og Donetz-området i sør. Men dette ville i alle fall bli en meget langsiktig affære, og det gjelder å erobre Moskva før vinteren setter inn. Derfor er også tyske tropper fra Ukraina hvor motstanden var overaskende hård og hvor vinteren er mindre truende, ført nordover til midtavsnittet.

Fra marsjall von Rundstedts armeer den 18. aug nådde vestbredden av Dnjepr, og tyskerne ikke gjort synderlig store framstøt på dette området. Marsjen mot Charkov går meget langsomt, Poltava ble erobret av russerne først den 29 sept og kampen om og ergangen til Krim-halvøya er også ikke gjort til nytte for tyskerne. I de siste dager har tyskerne igangsatt flere motangrep som åpenbart betyr en betydning fare for tyskerne - delvis fra nord med styrkene som holder Poltava, delvis fra øst mot styrkene som angriper Krim.

Det meldes at tyskerne fra rumenske og bulgarske havner forbereder et nytt langangsforsøk på Krim, som er av den største betydning for et senere framstøt mot Kaukasus' olje. Menden russiske Svartehavflåten er enda uskadt, og tyskerne har neppe fly til et framstøt fra Litta så lenge kampene raser på midtfronten.

I Odessa har russerne ytterlig forsterket sine stillinger og tildelt rumenerne nye alvorlige tap. Dessuten holder russerne enda en 300km lang kile inn i det området tyskerne har erobret, nemlig gattbredden av Dnjepr fra munningen og helt til Dnjepropetrovsk. Denne kilen betyr fare for den tyske oppmarsjen mot Krim.

Angrepet mot Leningrad som satte inn med erobringen av Narva 21. aug. har avtatt betydelig i styrke, og de siste russiske motangrepene har trent fienden tilbake over hele fronten. Særlig betydningsfull var gjennombruddet av den tyske fronten 1. okt. da det lyktes russerne for en tid å holde den direkte forbindelsen Leningrad-Moskva, slik at forsvaret av byen kunne erstattes av friske tropper. Skadene i Leningrad er enda ikke av særlig stort omfang, og det er rikelig med forsyninger, selv om det nylig er innført rasjonering av matvarer i byen. I Russland forøvrig er ingen rasjonering.

På finskefronten melder finnene at de har inntatt Karelens hovedstad, Petrozavodsk, men kampen pågår enda i dette området. Også her er forøvrig tyske styrker nå satt inn. På Murmanskfronten er et tredje angrep kastet tilbake over Litza-elva som ligger 20km øst for den finsk-russiske grensen og 65km fra Murmansk. Lenger sør trenger imidlertid russiske tropper stadig langt inn på finske områder, og kampene har rast endog ved Salmijarvi ved den finsk-norske grensen. Tyskerne har her store vanskeligheter med å få tilført forsterkninger. Det gjelder imid-

2
lertid også russerne etter rømningen av Petrozavodsk. for flere måneder framover kunde imidlertid enda få forsyninger over Kvitehavet fra Ar-
kangelshk.

Geriljakampene bak fronten viser ingen tegn til å svekkes, og tyskerne tvinges derved til å holde meget store styrker langs de endeløse for-
bindelseslinjene.

Tyskerne innretter seg på et vinterfelttog, men det er kommet antydninger om at de vil søke å stabilisere en front som skal holde vinteren over. Det ligger da nær å tenke seg at det derfor nå i første rekke gjelder å erobre de store byene Leningrad, Moskva og Charkov som vinterkvarter for tropperne, og at det er meningen at angrepet på Kaukasus skal sette inn til våren. Dette betyr en alvorlig endring av de opprinnelige planene, forberedelsene for en vinterkrig må forseres, og de blir derfor utilstrekkelige. De tyske troppene på østfronten går en meget hård tid i møte.

I tillegg til oppgavene over tyske tap i forrige nummer kan nevnes at tyskerne har tapt 11 000 stridsvogner og 13 000 kanoner. Antallet tapte flyer kommet opp i 19000. Dette er russiske melinger, som er blitt ansett for pålitelige etter kritisk gjennomgåelse på ansvarlig engelsk og amerikansk hold. Men hårde og enkle materielle tap, er tapet av flygere og pansertropper. Samtidig kommer de første meldingene om omfattende demoralisering av tyske soldater, massehenrettelser av deserterere, oppløsning og fordelig av opprørske bataljoner og stadige forflytninger av regimenter vekk fra forreste linje. Dette finner naturligvis sted i enda større utstrekning i de finske, ungarske, slovakiske og rumenske styrker. Det er vidnesbyrd om vanskelighetene som reiser seg, men betydningen av det må ikke overvurderes.

Også russerne har hårde tap. Når det gjelder menn relativt mindre hardt enn tyskerne, når det gjelder materiell adskillig hardere. Det er ingen tvil om at Samveldets motstandskraft er adskillig svekket, men det er ingen grunn til å tro at det ikke skal lykkes russerne å bevare sine armeer selv om de må trekke seg tilbake, inntil tilførselene fra England og U.S.A. setter inn for alvor.

Moskva-konferansen 29. september 1. oktober viste at både England og U.S.A. helt er klar over innholdet i den nåværende situasjon: at støtten til Sovjet-Samveldet er et ledd i deres egen krig, den hensiktsmessige disponering av de felles resurser. Lord Beaverbrook og mr. Harriman meddelte etter konveransen at de var istand til å imøtekomme de russiske krav, og det er fra U.S.A. at de kommende tre måneders krigsproduksjon i sin helhet skal gå til Sovjet-Samveldet. En tilsvarende effektiv fornyelse av sine tap er Tyskland ikke istand til.

Den britiske regjering har gjennom den norske sendemannen i Helsinki sendt en ny alvorlig advarsel til den finske regjering, som imidlertid enda ikke har svart på den første noten. Det meldes om uenigheter i ledende kretser i Finland, men handelsminister Tanners siste uttalelser tyder ikke på at det gis noen vei tilbake for finnene. Kravet om øyeblikkelig fred blir riktignok stadig sterkere blant den finske befolkning som går enfryktelig hengersvinter i møte, men frykten for en direkte tysk okkupasjon er åpenbart avgjørende. Fra pålitelig svensk hold opplyses at antallet falne finner i denne krigen nå ligger mellom 80- og 100 tusen, altså fire ganger så høyt som under vinterkrigen 39-40. Dette betyr en sterk reduksjon av den finske arme at noen varig innsats av militær verdi kan en ikke regne med.

"Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning" skriver om Finland b.a.: "Hvilken vei det vinske folket går, vedkommer oss ikke. Det får selv svare for sin skjebne. Finland har brutt ut av det nordiske folk-fellesskapet. Baklagelser endrer ikke faktum. Et skandinavisk folk kan aldri slutte opp om den makt som holder Danmark og Norge besatt, og som bærer ansvaret for det som skjer i Norge. Et skandinavisk folk ofrer ikke sitt demokrati."

3 Mordene i Tsjekkoslovakia.

Siden opprettelsen av protektoratet Bøhmen-Mähren mars 1939 har de tsjekkiske grensene vært hermetisk lukket, selv tyskere slapp bare i unntakelsestilfelle inn i landet. Om det som foregikk bak jernteppet, har en bare kunnet vite at tsjekkene ikke har glemt sine århundregamle tradisjoner i kamp mot tyske undertrykkere.

Nå blir det løftet på teppet. Den tyske eksperten Heydrich har erklært praktisk talt hele protektoratet i unntakelsestilstand, og stadretten har bare i den første uken rukket å felle og fullbyrde over 150 dødsdommer. Blant de dødsdømte "jøder og kommunister" er 8 generaler, en rekke professorer, flere ledende politifolk, og dessuten et stort antall arbeidere og funksjonærer som er henrettet som represalier. Blant dem som er henrettet er general Alois Elias som tyskerne i sin tid trakk fram av bemerketheten for å gjøre ham tils statsminister i sin egen "tsjekkiske" regjering, og overborgermesteren i Praha, Klapka, som likeledes i sin tid var innsatt av tyskerne. Det meldes offisielt at tsjekkene blir skutt, jødene blir hengt.

Bakgrunnen for denne terroren er en omfattende uro blant den tsjekkiske befolkning som er vikset fram under åntrykket av de tyske vanskelighetene på østfronten, som en der har langt mere direkte føring med enn her, og under beugelstringen over de russiske geriljatroppenes omfattende virksomhet bak den tyske fronten. Det meldes om stadig sabotasje i Skoda-verket, og produksjonen av krigsmateriell i protektoratet skal være gått ned til 40% av normal ydeevne. Bøndene brønder høsten, jernbanene skades, og det har funnet sted flere virkningsfulle attentater mot oljetransportene i Romania.

Men like stor virkning som disse sabotasjeaksjonene iden siste tiden, har tsjekkernes passive motstand hatt. I denne umerkkelige uovervinnelige form for krig har tsjekkene lang erfaring, og den har også grevet tyskerne til fortvilelse. Gang på gang har den tyske administrasjonen i protektoratet måtte skiftes ut. Det er også grunn til å merke seg at de tsjekkiske utsendingene fra London som tyskerne nå gir skylda for unntakelsestilstanden, hele tiden har hamret inn at denne stillferdige sabotasje må være tsjekkernes form for kamp, tidspunktet er ikke inne for åpne direkte aksjoner. Det er ikke det tsjekkiske nasjonalråd i London, men tyskerne egen framferd som har skapt skjerpelsen av situasjonen.

Stemningen i Tsjekkoslovakia er om mulig enda mere kompakt antitysk enn her i landet. Antallet "quislinger" går i høyden opp til 8% gruppert omkring Ritter von Fousak og oberst Moravec som en gang hørte til president Benes' medarbeidere. President Hacha og hans medarbeidere er ikke forredede, men svake ubetydelige, velmenende personer som tror de gjør en innsats for sitt land, og som når som helst kan komme til å lide samme skjebne som Elias og Klapka. Det tsjekkiske "nyordningspartiet", enhetspartiet mistet straks enhver betydning da tsjekkene opp til 100% meldte seg inn i partiet, og etterhvert har lært seg å bruke dets organer til å organisere sin kampfront. I hver familie lever enda tradisjonene fra den illegale kampen under Habsburg-monarkiet, og derfor behersker de alle de metodene for å føre kampen nå, som en her i landet først litt etter litt kan finne fram til. V-kampanjen, den systematiske boykotten av hele pressen, utfrysningen av tyskere på kaffer, i foretninger, på kontorer kan gjennomføres med hell fordi hver eneste mann vet akkurat hvordan han skal forholde seg i enhver situasjon.

Det gjelder i hele Europa. Tysklands krise og den russiske befolknings kampvilje er i ferd med å sette alle de undertrykte folk i brand. Hver uke bringer meldinger om nye dødsdommer i Frankrike, Belgia, Holland, Polen, Kroatia, Serbia, Hellas og også blant Hitlers "forbundsfaller" Romania, Bulgaria, Slovakia, Italia og også i Tyskland selv. Og mere enn noensinne tidligere gjelder det å bevare hodet klart. Tidens språk er samling om den framtidige kamp, sky færlige enkeltaksjoner og fiendens provokasjoner.

Da og nå.

Hitlers tale 3 okt. var påfallende intetsigende. En hadde det inntrykk at han selv følte seg maktesløs overfor sine store oppgaver: å blåse ny kampglød inn i det krigstrette tyske folk. Han hadde ikke et eneste løfte å gi, og han gjentok ikke sin gamle påstand at krigen skulle være slutt i 1941. Han nyde seg med å fastslå at engang kunne kanskje Tysklands seier være truet, nå var den urokkelig sikret. Det kan derfor ha sin interesse å se på krigssituasjonen nå og for et år siden.

Sommeren 1940 var Norge, Holland, Belgia, Frankrike blåst overborte av den tyske krigsmaskin, den stolte franske armeen hadde falt sammen som et korthus. Tilbake stod bare England, men et England som i full utstrekning hadde avsørt sin svakhet, sin manglende forberedelse og sin sviktende innsikt i krigens krøtter. Ikke på noe område var England i stand til å ta opp krigen med en stormakt, det var den alminnelige vurdering i praktisk talt alle land, imbefattet U.S.A. Dets tropestyrker var så og dårlig utdannet, dets flystyrke kvalitativt ypperlig, men meget liten; den første engelske panserdivisjonen som kunne sendes til fastlandet, ble sendt etter Dunkerque, og den var enda ikke ferdigutdannet. Flåten var der riktignok, men ville den spille noen rolle? Og den engelske krigsproduksjonen var et sørgelig kapittel.

De forente Stater hadde riktignok lovet støtte, men også den amerikanske krigsproduksjonen var overordentlig svakt utviklet sammenliknet med den tyske.

Over det Engelske folks hoder hand truslen om det tyske luftvåpens utsløttelse av England, og ryktene om dette luftvåpens effektivitet hadde nådd endog vvers over kanalen.

England hadde sin flåte, men de kunne ikke stoppe tilførselene til Tyskland, ikke bare hadde tyskerne erobret jern og kullgruvene i Frankrike og Belgia, matproduksjonen i Holland og Danmark, men de hadde også kontrollen over hele Sørøst-Europa og fikk verdifulle råstoffer som f.eks. olje fra Sovjet-Samveldet.

Og utviklingen i Den nære Orient truet Englands herredømme over Middelhavet og veien til India. Den italienske arme i Libia hadde marsjert 120 km inn i Egypt, Britisk Somaliland var erobret, og italienerne hadde trengt inn i Sudan og Kenya. I Syria, Irak og Iran hadde den tyske propaganda begynt å gjøre seg gjeldende.

I sannhet kunne det se ut som om de som enda trodde på Tysklands nederlag hengav seg til ville ønskedrømmer.

I det år som er gått er den engelske krigsproduksjon blitt mere enn 20-doblet. Den tyske produksjonen er i det samme tidrom gått ned til nesten halvparten som følge av luftangrepene, sabotasje og mangelen på kvalifisert arbeidskraft.

De tyske dagslysangrepene i august, september ifjor ble slått ettertrykkelig tilbake, og nattangrepene har på ingen måte hatt noen ødeleggende virkning. Bortsett fra City er London påfallende lite skadd, krigsindustrien er nesten ikke rammet, og de store anleggene er helt intakt. Storbritania har nå en millionarme som når det gjelder utsyr og utdannelse ikke står tilbake for Tysklands.

U.S.A. er for alvor kommet med i krigen. Isolasjonistene har lidt avgjørende nederlag, det veldige amerikanske produksjonsapparatet er i ferd med helt å innstilles på krigsproduksjon, og den amerikanske flåten er satt inn for å sikre transportene til England.

Slaget om Atlanterhavet er ikke vunnet, men siren er i sikte. De engelske krigstapene er gått meget sterkt ned, særlig er ubåfaren nesten avverget, mens de tyske og italienske tapene øker, i månedene juli, august, september måtte den engelske importen bli millioner tonn.

De engelske matvarerasjonene er å satt betraktelig opp. Enda gjør en viss tonasjemangel seg gjeldende, England er derfor enda neppe istand til en landgang på fastlandet.

Tyskland har kastet seg inn i en ødeleggende kamp i øst. Det militære utfall er ikke gitt, men det er i hvert fall gitt at tyskernes uhyre tap av menneskap og materiell ikke under noen omstendigheter kan oppveies av de erobringer de gjør. Så lenge krigen i øst varer, kan de ikke innlede noen offensiv i vest, ikke engang luftangrep i liten målestokk.

Tysklands tilførsler fra Russland er stoppet, tilførselene fra Balkan er meget sterkt redusert på grunn av den krig tyskerne mot bergning ble tvunget inn i. Handelsforhandlingene med Tyrkia har vært mislykkede. Mangelen på olje, fett og metaller blir mer og mer følelig.

I Nord-Afrika er truslen mot Egypt avverget, og den store italienske armeen i Libya utslettet. De italienske koloniene i Øst-Afrika er erobret, Syria, Irak og Iran er under engelsk kontroll. I det nære østen står 3/4 million britiske soldater, og oppbyggingen av en millionarme i India er på det nærmeste avsluttet.

Den stolte tremaktpakten er blitt en komedie, Italia er blitt en byrde for Tyskland, uten militær verdi, Japan er maktesløs, henviset til å føre en tom bløff-politikk.

Og alle de okkuperte landene vokser vanskelighetene, tyskerne må binde større og større styrker, produksjonen av matvarer, råstoffer og krigsmateriell går ned, de tyske soldater demoraliseres.

Tyskerne møter en ubrudt front fra alle verdens folk. Kombinasjonen England-Sovjet-Samveldet, Amerika har ikke bare gitt alle en sikker forvisning om at Tysklands nederlag er gitt, men også en overbevisning at nå er det ikke bare enkelte stormakters særinteresser det kjempes om, det gjelder frihet og sikkerhet og levelige kår for hele verden. Det engelske samfunn har sin sterke og sine svake sider, det russiske likeså, men ingen av disse stater er lenger de samme som de var før; nå er det folkenes krig som baner veien for en ny tid - en virkelig ny tid.

Med full rett hadde Hitler kunnet si at det året som er gått, har bragt Tyskland til randen av avgrunnen. Men kampene er ikke slutt, det står langvarige og harde prøvelser igjen. Den tyske arme og den tyske luftvåpen er sterkt svekket, men har ikke mistet sin kampkraft. Det er enda lenger før mangelen på råstoffer og nedgangen i krigsproduksjonen er blitt katastrofal. Enda regner en med at Tyskland produserer ca 1200 militærfly og 800 andre fly om måneden. Verre er riktignok utdannelsen av nye rekrutter, særlig flygere, her er Tyskland allerede avgjort underlegen. Men all erfaring lærer at tiden fra de første svakhetstegn nekter seg, til det endelige sammenbrudd kommer kan være meget lang. Vi er nå kommet så langt at ingen lenger tviler på utfallet av krigen, nå gjelder det å samle kreftene, knytte trådene, forberede oss til vår time kommer.

De store krav som nå stilles til oss er tålmodighet og utholdenhet.

-----oOo-----

Situasjonen i Norge.

Politik.

19. september ble en del politifolk innkalt til politimester Askvig. Det dreide seg om folk som ifjor lot seg presse inn i NS, men som siden har meldt seg ut igjen. Det har selvfølgelig vakt forbitrelse i NS-kretser, at omlag 50% av de innmeldte politifolkene har meldt seg ut igjen.

De som hadde meldt seg ut i august og september etter statsråd Terje Wolds kraftige tale fikk valget mellom å trekke utmeldingen tilbake eller å slutte i politiet. Da flere valgte å slutte, gikk Askvig videre i sine trusler og erklærte at utmelding ville bli behandlet som grov sabotasje. - De som hadde meldt seg ut tidligere i år fikk fortløbig bare en advarsel og oppfordring til å meldeseg inn igjen.

Som politiinspektør er oppnevnt Richard Scharner. Opprinnelig visstnok sveitser, ble han norsk borger i 1936. Han har stelt med revegårder og pelshandel. Kriminalpolitiet har hatt 8 saker mot ham for underslag og bedrageri.

Noen ordinære politikonstabler som også er militære befalingsmenn, har tjenestgjort som instruktører for beredskapsavdelingen i Kardekassernen. Fredag 26. september kom 40 hirdfolk til kassernen for å begynne i politiet. Samtlige instruktører nektet å fortsette og gikk tilbake til alm. polititjeneste. De betegner hirdfolkene som bærme. Disse folkene skal nå tudannes i politibataljonen på Kongsvinger og settes inn i Oslo.

Skolene.

4 skoler er nå stengt i Oslo; Ullern, Hegdehaugen, Foss, og Vahl. Rektorer og lærere er utsatt for heftig press og trues på det voldsomste hvis de ikke vil gå aktivt inn for "den nye tid". NS-rector Jensen ved Hegdehaugen har fått lov til å flykte fra ansvaret som rektor og er blitt skoleinspektør med det særlige hverv å utspionere, true og presse den høyere skoles lærere.

På universitetet er alt for øyeblikket rolig, men man må være forberedt på provokasjoner. Gestapo er åpenbart for øyeblikket sterkt interessert i studentene. - I Trondheim er rektor Vogt gått av fordi NS-menn skulle ha fortrinnsrett ved opptagelse på Høyskolen. En rekke studenter er arrestert av Gestapo utenat grunnen er kjent.

Tvangsarbeide.

9. juli innførte rækskommiser Terboven tvangsarbeide ved tyske bedrifter i Norge. Ifølge forordningen får Direktoratet for Arbeidsformidling og arbeidsløshetsstrygd rett til å pålegge enhver arbeidsperson å utføre "særlig samfunnsviktige oppgaver". 29. juli opplyste Sosialdepartementet at det dreideseg om: 1. Bergverks- og smeltevirksomhet. 2. Bygningsarbeide i lettvektsindustrien. 3. Bygningsarbeide for Oberbauleitung, Trondheim. 4. Skipsfart. - 650 mann skal føres tilbake til grubene, 3400 bygningsarbeider skal skaffes til utbygning av det tyske selskapets/Nord-dags arbeidsplasser i Glomfjord, Sundalsøra, tyin, Osa og Sauda,

særlig til Glomfjord. 1600 mann skal skaffes til de militære anlegg i Trondheim som ledes av Organisasjon Todt. Arbeidsplikt blir pålagt de norske sjøfolkene somer kommen hjem fra Tyskland. Det blir videre påpekt at arbeidskraft kan tas fra cellulose-, papir- og tremasseindustrien, fra stenindustrien og fra lær-, tekstil- og gummivareindustrien.

Direktoratet har meddelt Entreprenørenes Landsf sammenslutning at arbeidsformidlingen for tiden bare kan anviser arbeidskraft til a/s Nordag og Organisasjon Todt.

36 politifolk har vært opptatt med å løte etter radioapparater i Oslo. De fant ca. 10 apparater på tre dager.

Arbeidet på Quislings praktbolig på Bygdøy er innstillet. Han har kjøpt somt i Asker og der blir det nok ingen fyrstebolig.

3 Trondheim brenner 3,8 mill liter bensin for tyskerne. Det skyldes deres egen dumhet; tross norske advarsler bygget de en smie likev ed tanken. De norske arbeidere nektet å utføre et sveisearbeid der, overtok noen tyskerne jobben - og dermed brant det.

Den tyske kontrollstasjonen på Flatøya skjøt for en tid siden ned et tysk fly.

Den norske Gjest Rånisenfilmen er kommet til London og vil bli framvist i neste uke, og inntekten går til det norske jagerfondet.

1. Bygningsarbeide for Oberbauleitung, Trondheim. 4. Skipsfart. - 650 mann skal føres tilbake til grubene, 3400 bygningsarbeider skal skaffes til utbygning av det tyske selskapets/Nord-dags arbeidsplasser i Glomfjord, Sundalsøra, tyin, Osa og Sauda, særlig til Glomfjord. 1600 mann skal skaffes til de militære anlegg i Trondheim som ledes av Organisasjon Todt.

Ryktene.

Det er her i bladet gang på gang blitt advart mot den flom av optimistiske rykter som beslaglegges av radioapparatene og den spndte situasjon har sluppet ut over oss. Alle de mere sensasjonelle rykter som er i omloop, er praktisk talt uten grunnlag.

En del av ryktene beskjeftiger seg med Sverige og Nord-Norge. Her kan en slå fast følgende: Den tyske transporten av tropper og krigsmateriell langs den nordnorske kysten til Ishavsfronten er praktisk talt stoppet på grunn av patruljering av engelske krigsskip. Bare på en uke ble transkip med 3000 manns enket. Noen britisk landgang har derimot ikke runnet sted. Bakgrunnen for disse ryktene er de hindringer tyskerne legger i veien for kommunikasjon mellom Nord-Norge og Sør-Norge, sensur av all brevpost etc.

Sperringen for tyske transport av denne forbindelseslinjen til nordfronten, her igjen gjort spørsmålet om transitt gjennom Sverige aktuell, og det er blitt stillet nye krav til Sverige om å tillate transport av tropper og krigsmateriell direkte fra Malmø til Nordfinland. Disse krav er imidlertid blitt avvist uten at dette har skapt noen skjerpert politisk krise i Sverige. Svenskernes militære stilling er nå så sterk, og den antityske stemningen så utpreget, at tyskerne neppe vil gjøre noen forsøk på å sette makt bak sine krav. Krigen på nordfronten er heller ikke av så livsviktig betydning for tyskerne.

Et annen rykte har beskjeftiget seg med mobilisering av nordmennene. Mobiliseringskortene skal ligge ferdige, og utskrivningen skal begynne 9. oktober, på halvannetårsdagen for okkupasjonen da tyskerne ifølge Haag-konvensjonen har rett til å gå til et slikt skritt. Disse ryktene er meget farlige da de kan forlede folk til uoverlagte handlinger. Det finnes ingenting i Haag-konvensjonen som gir grunnlag for en slik antakelse, og ryktene om mobiliseringskortene kan tilbakeføres tilden vakttjenesten til jernbaner, telefonkabler etc. som i disse dager blir utskrevet.

Dette ryktet har ellers sammenheng med ryktene om forestående engelsk landgang i Norge. Naturligvis er det naturlig å ha noen sikker mening om krigens utvikling, men en kan i hvert fall fastslå at ingen ting tyder på at en slik aksjon skal finne sted nå. Folk lar seg forvirre av enkelte tyske forberedelser, som imidlertid bare skuldes at tyskerne som her i landet er relativt uvirksomme, systematisk forbereder seg på alle muligheter, uansett om de anser dem for sannsynlig eller ikke.

En kan ikke se bort fra den muligheten at enkelte av disse ryktene er utspredt av tyskerne selv for derved å røke ut norske motstandsbemter, i alle fall gjør de bare skade om ingen nytte. Folk kan trygt stole på at når tiden er kommet for en omfattende norsk aksjon, vil signalet bli gitt så tydelig at ingen kan være i tvil.

Tyskerne har utskrevet vakttjeneste ved jernbanestrekningene Oslo-Eidsvoll og Lillestrøm-Rånåsfoss blant menn i alderen 21-45 år i de kommunene jernbanene går gjennom.

Foranledningen tildenne vakttjeneste er at det i to tilfelle er oppdaget dynamitt nedgravet på jernbanelinjene. De nærmere enkeltheter ved dette er så mystiske at en fristes til å anta at det dreier seg om provokasjoner satt i scene for å skaffe et påskudd til en slik vakttjeneste. Andre tiltak som tyskerne har satt i verk tyder på at de anser beskyttelsen av disse jernbanene for å være av militær betydning.

Men om dette ikke er tilfelle, må en dypt beklage slike aksjoner som ikke kan ha noen annen virkning enn å vanskeliggjøre vår brede, planmessige kamp. I hele befolkningen må den parolen bli spredt at denslags handlinger under alle omstendigheter må forhindres.

Både hirden og norsk politi har i det siste innledet en omfattende aksjon med kroppsvistering av folk på gatene og i trikkene og med husundersøkelser av leilighetene. Folk må derfor vise større forsiktighet enn tidligere og være på vakt mot ulovlige skrifter etc. på seg eller å ha slike ting liggende å flytte hjemme. En smule omtanke er nok til å hindre ubehageligheter, uten at dette behøver å ramme den stadige, levende forbindelse innen vår front.

Mappe 5
 Eksp. 7
 Arg. 1941
 O. V. *[initials]*
 Jfr.

Nr. 3178 1560
 Lhamr. postk. j. nr. 41.

NORSK TIDEND
 Nr. 7 Lørdag 18 oktober 1941

Østfronten pr. 14. okt.

Hitlers nye offensiv har nå vart i 13 dager, men det er enda ikke mulig å kunne gi noen sikker vurdering av den. Som kjent fastslo allerede Hitler i sin tale 3. okt. at nå var Russland slått, og den 9. okt. kom den tyske rikspresesjef Dietrich med fly til Berlin fra hovedkvarteret i øst for å meddele verden at de siste russiske tropper holdt på å bli tilintetgjort, og at russernes avgjørende nederlag allerede hadde funnet sted. Det somsto igjen var utelukkende lokale småkamper.

Den nye offensiven er av meget alvorlig karakter, en konsentrasjon av folk og materiell som er større enn på noe annet tidspunkt i denne krigen. Russerne melder at tyskerne i alt har satt inn 2 millioner mann og ikke mindre enn 14000 tanks. Vest og sør for Moskva har de tyske styrkene rykket adskillig nærmere hovedstaden, og russerne medgir selv at byen er i fare. Russerne gir ellers meget sparsomme opplysninger, noe som har skapt adskillig forvirring særlig i England, men de opplysninger som gis er åpenbart korrekte.

Noen omringning av marsjall Timosjenkos hovedstyrker har ikke funnet sted, og den nye tyske offensiven har ikke tatt den russiske hærlædelsen med uforvarende. De russiske tapene er imidlertid ganske alvorlige særlig ved Bjansk, hvor endel av de styrker som ble anvendt under Timosjenkos motangrep i Jelnja-avsnittet er blitt omringet. Angrepene fortsetter imidlertid hele tiden med den samme voldsomhet, og det er ikke tegn på at den russiske motstanden avtar. Tvertimot har det tyske presset minsket noe de siste dagene. Dette kan imidlertid være et forbigående fenomen.

De hardeste kampene har funnet sted i et 9 dages slag ved Vjasma 225 km fra Moskva, og nordøst for Brjansk som ligger sør for Vjasma. Langs jernbanen Smolensk-Moskva er de tyske troppene nådd Mosjaisk 115 km vest for Moskva. Her har russerne satt inn med nye motangrep. Det langste tyskerne er rykket fram, er til byen Orel som ligger på jernbanen Moskva-Charkov, 320 km sør for Moskva. Herfra rykker tyskerne nordover, men de er foreløpig blitt stoppet. Også nordvest for Moskva foregår harde kamper, ved byene Rsjev og Kalinin, begge ca. 200 km fra hovedstaden. Det tyske presset er her noe mindre.

Så meget er på det rene, at hittil har tyskerne i denne offensiven ikke kunnet oppnå noen avgjørende seier, og 13 dager er mye for en moderne panseroffensiv. Snøen har alt ligget i fjortendager, og det begynner å haste. Russerne melder at de har brakt store friske reserver til midtfronten, og nye reserver av førsteklasse materiell, i Moskva pågår forberedelsene for å forsvare byen til siste mann.

Også i sør er det tyske presset øket. Framrykkingen langs Asov-havet er kommet temmelig langt og den store havnebyen Rostov ved munningen av Don er truet. Tyskerne har inntatt byen Mariupol 160 km fra byen Marsjall Budjennys motangrep fra nord mot denne framrykkingen førte til et voldsomt slag ved byen Melitropol nord for Krim-halvøya. Her led russerne etter langvarige kamper temmelig alvorlige tap, men angrepene fortsetter. Ved Krim kommer tyskerne ingen vei.

Angrepene på Poltava mot Ukraines hovedstad har ikke hatt nevneverdig framgang. Det siste, og tyskerne må bryte gjennom en meget kraftig russisk motstand før de kan ta byen. De tyske påstandene om at også marsjall Budjennys hovedstyrker er tilintetgjort, sakner ethvert grunnlag. Disse styrkene står tvertimot enda kompakt forat Charkov og industriområdet i Øst-Ukraine. Likevel må en regne med den mulighet at det ikke råstoff- og industriområdet, Dnietz-bekkenet, blir erobret i løpet av de nærmeste ukene.

I Odessa er stillingen omtrent uforandret. Nye russiske framstøt har påført beleirerne nye tap. Rumenernes offisielle tapliste nevner ialt

Det må bli slutt med den almindelige uferaktighet å snakke høyt og ta løst på gater eller offentlige steder. Den faren en løper, rammer ikke bare en selv, også andre kan trekkes inn i det, og vi har ikke råd til å ha alle våre beste folk inne sperret i fengsler eller konsentrasjonsleire.

NS driver for tiden en intens propaganda for verving av medlemmer, særlig blant funksjonærer, men også blant andre. NS-folk går rundt i husene for å verve. De har fått utdelt skjemaer til utfylling om den enkeltes standpunkt til partiet.

Det innledes med spørsmål om man vil abonnere på Fritt Folk. Nektet en, blir det spurt hva man har imot bladet og det parti det representerer. Vedkommende "offer", som han blir betegnet i rundskrivet vi har fått anledning til å se, blir så karakterisert som: 1. Motstander, 2. Likegyldig, 3. Sympatiserende, 4. Medlem.

En kan gjøre regning med at det blir benyttet trusler for å få folk til å tegne seg som medlemmer, slik som det tidlegere har vært gjort innen en rekke etater i stat og kommune, og har en først gitt etter for truslene og erklært seg villig til å melde seg inn, er det ingen vei tilbake. Ja, selv et abonnement på Fritt Folk for en kortere tid er uoppsigelig. Har en først abonnert mottas ikke oppsigelser.

Svar derfor kort at du ikke ønsker noe abonnement på Fritt Folk eller noe medlemskap i NS. Andre spørsmål skal du bare nekte å besvare.

Fra ordføreren.

Til alle kommunale funksjonærer.

Ordføreren henstiller til alle kommunale funksjonærer å delta i demonstrasjonstoget og protestmøtet idag kl. 19.

De 200 uskyldige ofre i Nord-Norge og 1000 fra Svalbard bortførte landsmenn kaller på oss.

Ved å skutte opp om protest mot forbrydelsene viser dere den innstilling som må kreves av alle kommunale funksjonærer.

Oslo den 16. september 1941

Ordføreren
 F. Jensen
 (sign.)

Det deltok ialt 648 i demonstrasjonstoget (altså medregnet NS-medlemmene)

Den nye NS-ledelsen i Landsorganisasjonen arbeider nå for å få istand servering av en varm rett på arbeidsplassene, suppe eller lapskaus. Skal de til dette formål stjele varer på vestkanten og tor ledelsen at de dermed kjøper arbeiderklassen?

Søndag 5. oktober var det et svare oppstyr på Majorstua. Hirden var i aksjon og fjernet såkalt "nisseluer og andre "jössing"-symboler fra folk som kom fra Nordmarkatur. Det norske politi (med køller) var tålmodige tilskuere. En ny mann tillo seg å anmode folk om ikke å le av hirdens bestrebelse, "den er jo så utledd fra før". Bemerkningen vakte jubel og den nye mann (Nass) ble prompte overfalt av de bolde nasister.

Det vil komme en dag da Hitler hverken taler eller handler. Tross alle seire fører han Tyskland mot en militær katastrofe. Hitler vil når tiden kommer få den skjebne han fortjener.

En minnes de ord Christian Fredrik i sin tid skrev i sin dagbok ved Napoleons fall:

"Således har da Napoleon endt sin glimrende løbebene og givet Erobrere en sterkt advarsel om ikke at lade sig rive hen af grænseløs Argjerighet."

70 000 falne og 100 000 hårdt sårete. Til tross for at det rumenske opplysningsvesen ikke er berømt for sin pålidelighet, er disse tall likevel omtrent like store som tyskerne egne fantastiske tapsoppgaver.

Ved Leningrad avtar det tyske presset merkbart, og russerne gjør stadig vellykkete motangrep. Det ser ut som om en del av de tyske styrkene på dette avsnittet er overført til midtfronten. Russerne melder at de stadig får forsyninger ned Neva-elva tvers gjennom de tyske stillingene. På de karelske Nesseter det fremdeles stille. På øyene i Rigabukta foregår harde kamper, Hangø og øyene i Finskebukta holdes enda av russerne.

Fra finskefronten er det lite nytt. De tyske og finske troppene gjør små frastøt i området omkring Petrozavodsk. Ved Salla-fronten har russerne initiativet. Engelske Hurricane-jagerfly fortsetter kampen mot tyske "stukas" ved Murmansk. En må anta at bakgrunnen for det voldsomme propagandapparatet som tyskerne har satt i sving omkring den siste offensiven, er nødvendigheten av å tildekke for det tyske folk og dets allierte den vanskelige situasjon som tyskerne til tross for sin framgang er kommet i. Krigen i øst vil bli langvarig og den vil bli et vinterfeltog, dette vil bety en alvorlig påkjenning for den tyske befolkning, derfor er det så viktig å hamre inn at de avgjørende kamper er forbi, når derfor tyskerne i vintermånedene ikke innlater seg på omfattende kamper, skyldes det at det ikke lenger finns noen samlet russisk motstand. Likevel må en ikke undervurdere de tyske armeers styrke. Den offensiv som nå er satt inn på midtfronten er russernes armeer overlegene både i mannskap og matriell, og en kan ikke vite noe sikkert om hvad tyskerne planer går ut på. Utviklingen kan nå som tidligere komme til å by på ubehagelige overraskelser, tyskerne strategiske duelighet er en av de viktigste kjennsegner i denne krigen. Men det er tydelig at Hitler for å sette i gang denne offensiven harmåtte begynne å skrape bunnen i sine reserver, og fører framstøtet ikke til store resultater, vil det i realiteten være et nederlag. Det blir meldt at tyskerne nå ikke har en eneste fulltallig panserdivisjon i vest fra Narvik til Brest, og de er begynt å sende foreldede stridsvognertil Østen fra Bulgarien og Hellas. Besetelses- og invasjonstroppene i Frankrike er redusert til 1/3, og utgjør nå ikke mere en 25-30 divisjoner. Den tyske flåtens hovedstyrke, og dessuten 125 ubåter er konsentrert i Østersjøen og Barentshavet. Tyskerne har allerede begynt å lide av en viss mangel på fly, og selv når det gjelder tanks er resursene ikke utømmelige. Lord Beaverbrook opplyste i sin siste tale at en regnet med at Tyskland ved begynnelsen av krigen i øst hadde 30.000 tanks. Siden den tid har tyskerne mistet 14.000.

Det er gang på gang fastslått fra russisk og engelsk hold at vinteren ikke behøver å bety noen nevneverdig hindring for tyskerne krigsoperasjoner. Men det betyr ikke at vinteren ikke vil reise nye vanskeligheter for Hitlers armeer. Forsyninger og klær kan tyskerne kanskje få fram, men hus kan de ikke ta med seg. Og det er meget sparsomt med hus som russerne har latt etter seg ubeskadd. Dette er en av grunnene til at det gjelder å innta Moskva før vinteren setter inn. Tross alt vil russerne ikke kunne utslette hele millionbyen.

Også når det gjelder kommunikasjonene møter tyskerne vanskeligheter. Transportveiene er det svake punktet i den russiske krigsførselen. Den slette beskaffenhet av veiene medfører en voldsom belastning av de få jernbanene som ustanselig utsettes for luftangrep. Mende samme vanskelighetene møter også tyskerne, som tross alt skryt, ikke er istand til å utbygge transportlinjene tilfredsstillende i løpet av få måneder. Og de tyske forbindelseslinjene - tvers gjennom områder med uavbrutt geriljevirkosomhet - er overmåte lange. Avst anden i luftlinje fra grensen av det tyskoppkjuperte Polen til Orel på midtfronten er 900 km, fra Øst-Preussen til Leningrad 700km, fra en rumenske grense til Mariupol

850km. Når en vet at en divisjon med utstyr krevet 50-75 tonn, og at nye forsyninger av mat og amunisjon uavlatelig må sendes, får en et klart bilde av de problemer tyskerne her står overfor.

Ikke mindre vanskeligheter møter de tyske besetlestroppene. Tyskerne har ialt i øst besatt et område på 1.150 000 kvkm med en desperat, kjendtlig befolkning på 57 millioner (normalt, endel av denne befolkning er naturligvis dratt østover). Hvor mange mann tyskerne trenger for å holde disse områdene, gjenreise deres industri og kommunikasjoner osv. kan en ikke vite, men i hver fall må det bety en alvorlig belastning selv for de tyske milionarmeene.

Som sammenfatning kan en si: Det nye tyske framstøtet er meget alvorlig mondet er likevel ingen grunn til å ta det tyske bløffet særlig høytidelig. En bør huske at allerede etter at krigen hadde vart en uke, fastslo den tyske propagandaen at russerne hadde gjort den skjebnesvangre feil å konsentrere alle troppene sine ved grensene. De var derfor allerede utslettet, og det gjestod for tyskerne bare enkle politiaksjoner. Russerne hadde også mistet praktisk talt alle sine fly.

I midten av juli het det igjen at nå var den russiske motstanden brutt totalt sammen ved gjennombruddet av dens såkalte "Stalinlinjen" (som nærmest var en tysk oppfinnelse). Likevel har de utslettede russiske armeene fortsatt å kjempe i tre måneder, og tyskerne har de hverdag skyter ned hundre fly av det russiske flyvåpen som forlengst er utslettet. Nå er de russiske armeene igjen tilintetgjort, men de fortsetter likevel å gjøre motstand.

Forholdet er at russerne hele tiden har vært klar over hvordan denne krigen måtte føres. De var ikke istand til å stå imot presset av det tyske panservåpen, derfor måtte forsvaret baseres på tilbaketrekning fra forsvarslinje til forsvarslinje, og denne taktikk har de klart å gjennomføre.

En tysk erobring av Moskva vil ha stor betydning både propagandamessig og militær. En mektig russisk industri ligger idette området, og fram for alt er hovedstaden centrum for hele det russiske jernbanenettet. Men ved Volga står fremdeles en stor vel utrustet arme som enda ikke har vært i kamp og det er enda 1500 km til Ural. Og her og i Sibir ligger også miktige industricentra som i noen grad vil kunne oppveie tapet av Moskva og Donetz-området. En kanderfor trygt si at uansett hvor store terroingvinninger tyskerne oppnår, vil russerne kunne fortsette kampen og hindre fienden i å disponere sine styrker annet steds.

Et viktig spørsmål er naturligvis russernes materielle resurser, men her ser det ut til at en har engstet seg mer enn nødvendig. Tydeligvis har russerne enda ganske betydelige forråde, og i tillegg kommer nå for alvor hjelpen fra England og U.S.A.

De første meldingene om Hitlers nye offensiv skapte en meget nedtrykt stemning i England, og en overordentlig skarp kritikk mot regjeringen som ble beskyldt for å ha sabotert hjelpen til Sovjet-Samveldet mens det endavar til. Avgjørelsen i øst vil være xx bestemmende for utfallet av krigen, het det.

Denne kritikken var utvilsomt til dels berettiget, men situasjonen er allerede helt forandret. Den hjelpen som under Moskva-konferansen ble lovet russerne, er av så stort omfang at bare en voldsom anspennelse av de angelsaksiske lands krigsindustri vil være istand til å oppfylle den, og denne hjelpen blir allerede effektivt. Størsteparten av den engelske og amerikanske krigsproduksjon blir nå øyeblikkelig sendt til Russland gjennom Iran og gjennom Sibir, og en kan trygt gå ut fra at denne fornyelse av det russiske materielle i hvert fall ligger på samme plan som tyskerne. Store bløp av den amerikanske "låne- og leieloven"

benyttet nå til en storstilet utbygning av jernbanene i Ira, og det kommer daglig store forsyningskip tilden persiske bukt.

De delegerte somer kommet hjem fra Moskva har også i høy grad kunnet berolige stemningen når det gjelder russernes krigsførsel. Bare den kjensgjerning at de etter å ha studert forholdene på nært hold, foreslår at en stor del engelskmennenes egne våpen skal sendes til Sovjet-Samveldet, røper den overbevisning at russerne vil kunne fortsette kampen.

Derimot blir den annen halvdel av kritikken mot den engelske regjering, nemlig at engelskmennene nå skal innlede en avlastningsoffensiv i vest ved landgang et sted på fastlandet, skarpt avvist av regjeringen som amatørmessige spekulasjoner. En slik holdning kunne en nok tenke at regjeringen Churchill ville ta i alle fall, selv om den planla en slik invasjon, men samtidig må en nøkternt vurdering av Englands styrke komme til det samme resultat: England er enda ikke istand til å innlede en offensiv på landjorden.

Internasjonalt nytt.

President Roosevelt har forlagt Representantenes Hus et lovforslag som tillater vepning av handelsskip. En kan regne med at et nytt lovforslag som tillater handelsskip å anløpe britiske havner snart vil foreligge og bli vedtatt med stort flertall.

Det meldes fra U.S.A.: Produksjonen av krigsfly i september utgjorde 1 914. Det samlede tall i årets første 9 måneder er 12 651 fly.

Tallet på drepte og sårete ved tyske flyangrep på England i september i år utgjorde 486 eller 3% av tallet i september ifjor.

Ved fronten i Nordafrika meldes om sterkere tysk-italiensk aktivitet omkring Tobruk, som nå i disse dagene har holdt beleiringen i seks måneder. En må regne med at krigen på denne fronten blusser opp igjen.

I løpet av et år har engelskmennene i Middelhavet skutt ned 934 aksefly, og selv mistet 275.

Det meldes om øket tysk ubåtvirksomhet i Atlanterhavet. Ifølge engelske meldinger skal 200 tyske ubåter operere i disse farvann.

Fra Tyskland kommer interessante opplysninger om uro blant marineoffiserene. Flere hundre skal være arrestert eller forflyttet. Bakgrunnen for denne uroen er en dagsbefaling som storadmiral Raeder har sendt ut, hvor han legger skylden for de store tyske ubåttapene på besetningene. Denne beskyldningen vakte slikt raseri, at Raeder som oppholdt seg i den bulgarske havnebyen Varna hvor han forbereder en tysk Svartehavsaksjon, øyeblikkelig måtte reise til Tyskland for å rydde opp.

Det går også i engelske og amerikanske kretser rykter om en meget uttalt spenning mellom armekretser og nazipartiet. Göring skal her ha stilt seg på armeens side, og han skal være internert i Karinhall. Også von Ribbentrop skal være likvidert etter at Gestapo er kommet over en brevveksling mellom ham og grev Ciano om fredsslutning med England.

En bør forlopig være meget varsom med å feste tiltro til slike rykter. Det er tydeligvis en kjensgjerning at Göring og Ribbentrop for tiden er i bakgrunnen, mens det er Himmler som spiller den dominerende rolle ved siden av Hitler. Og det er ingen tvil om at mange ledende generaler er misfornøyd med Hitlers krigsførsel. Men disse kjensgjerningene blir gjerne sterkt overdrevet av folk somvet lite og ønsker meget, og en bør ikke vente noen militærrevolte i Tyskland. Dertil er Det tredje Rikes generaler forsterkt bundet tildet nazistiske system. Nazismen rakner neppe før den sprekker til gagns.

Jugoslavia griper urolighetene mer og mer om seg. På den ene siden meldes det om terrorhendlinger av den kroatiske terroristorganisasjon Ustasji, som nå har fått makten i Kroatia, hjulpet av det tyske SS. I mange landsbyer er befolkningen slaktet for fote, en har ingen oversikt over tallet på drepte, men det går opp i mange titusener.

Også fra Kroatia kommer meldinger om fantastiske tyske herjinger. Tre middelsstore byer er helt utslettet. Bare i hovedstaden Kanea er 556 mennesker blitt henrettet, og det fortelles utallige eksempler på sadistiske mishandlinger.

Denne utrolige tyske framferden på Balkan svarer til hva der tidligere er skjedd i Polen. Det er det tyske herrefolkets metoder overfor folk som det ikke har til hensikt å vinne, men som skal "tvinges ned til en dyrisk tilvarelse som er disse undermennesker verdig. Polakkene er ikke mennesker de er en mellomting mellom dyr og mennesker". Dette er en uttalelse av generalguvernør Frank i Polen. Hva som nå skjer i de besatte russiske områdene, kan en vanskelig forstille seg.

Samtidig høres nye salver fra Himmlers eksekusjonspeletonger i Tsjekkoslovakia, Hellas, Bulgaria. Standrettene i Praha og Brno har nå til sammen feit 250 dødsdommer.

Under Leipzigprosessen - riksdagsbrannprosessen - i 1934 ble bulgareren Georgi Dimitroff hånet fordi han etter sigende tilhørte en "barbarisk nasjon".

Hertil svarte Dimitroff:

"Jeg er stolt av å tilhøre det bulgarske folk. Den bulgarske nasjon er ikke barbarisk. Vill og barbarisk er i Bulgaria bare fascismen. Men i hvilket land er fascismen ikke vill og barbarisk?"

Situasjonen i Norge.

Den norske regjering har i statsråd 3. okt. utferdiget en provisorisk forordning som gjør det mulig å idømme og fullbyrde dødsdommer i overensstemmelse med den militære straffelov også etter Krigens slutt, og som videre gjør det mulig å idømme dødsstraff og tvangsarbeid for forbrytelser mot statens sikkerhet i overensstemmelse med den sivile straffelov.

Den norske regjering har i statsråd 4. okt. vedtatt en provisorisk forordning om forbud mot utleneringer å erverve rettigheter i norske selskap. Den som etter denne bestemmelse må avstå fra slike rettigheter, har ikke krav på vederlag for det han har lagt ut.

I avisene har Terboven minnet om den gamle forordningen om oppløsningen av de politiske partier og forbud mot politiske partier og forbud mot politiske merker og uniformer. Samtidig er hirden begynt å antaste folk med norske flaggmerker.

Hensikten med dette er å få folk til å tro at de norske flaggene er forbudt og selv frivillig ta dem vekk fra frakkeoppslagene. Samtidig vil man undgå direkte å forby det norske flagg; senere skal altså NS kunne si: Vi har ikke forbudt flaggmerkene, men folk er frivillig holdt opp med å demonstrere på denne måten.

Flagget er ikke forbudt. Politiet bekrefter dette. Butikkene selger fremdeles flagg. Det medfører ingen fare å bare flaggmerket. Sett det på oppslagene igjen. Vi tar det ikke vekk før vi ser det svart på hvitt at det norske flagg er forbudt. Vil NS offisielt erklære flagget for ulovlig, så la dem gjøredet.

Aftenposten har fått innsatt følgende NS-folk i redaksjonen: Henry Endsjø, Arne Pauss Pausset, politispionen og angiveren S.W. Flood, Doery Smith og sportsmedarbeiderne Tore Ostreng og Juel Backe. - Både redaktør Nesse og redaksjonssekretær Kandahl er avsatt. Nesse ble først arrestert, men er siden løslatt. Kandahl er siden av den norske regjering utnevnt til presseattasje i Washington. De øvrige medarbeidere er under trussel omstandrett tvunget til å fortsette. Men det er ikke lenger de som preger avisens ansikt, og det er lite eller ingenting av det stoffet som gjorde avisen verd å lese. Nå er den ikke bedre enn "Fritt Folk" og det er på tide at den boykottes. Så lenge det enda finnes aviser NS ikke direkte har overtatt, er det bedre å abonnere på dem. Abonnementene bør gå over til til "Dagbladet" eller "Morgenbladet" eller "Morgenposten". Helst bør en ikke holde aviser i denne tiden, da en bare får nyheter fra den ene kanten på den måten. Det er den beste måten å svære beslagleggelsen av radioapparatene på.

Også anonsørene bør huske at en anonse i "Aftenposten" er ikke bedre enn en i "Fritt Folk". Skal det avverteres, så avter ide andre aviser.

Noen har oppfattet kinostreiken som rettet mot alle forestillinger, andre har ment den bare gjalt tysk film, atter andre har trodd den var avblåst.

Idag gjelder streiken alle tyske filmer og alle filmer fra andre akseland. (Italia, Ungarn, Finland).

Nationalteatrets skuespillere er under trussel om standrett tvunget til å opptre mot sin vilje. Publikum kan ikke tvinges, og å gå i teatret hvor skuespillerne tvinges opp på scenen med revolveren i ryggen, er et forrederi mot senens folk, som har foregått andre med et lysende eksempel når det gjelder rakrygget holdning.

Nationalteatret er boykottet. ingen nordmann går der.

I Trondheim er det sendt rundt et sirkulære - "hemmelig" - med melding om en ny norsk regjering med kommunistisk farve i Moskva. (Det er vel neppe noen nordmenn som biter på den.) Til opplysningsarbeidet sendes pengebidrag til domprost Fjellbu. Det viser seg at den postboksbidragene skulle sendes til, og som ble oppgitt å tilhøre domprosten i virkeligheten eies av NS.

Det drives også adskillig provokasjonsarbeid i noe mere intelligente former. Noen steder er ukjente folk fra Oslo kommet med illegale aviser og penger som de har tilbudt kjente folk i småbyene. Andre steder er det kommet tilsynelatende ulykkelige folk for å få hjelp til å komme til Sverige eller England.

Ta ikke mot hjelp av ukjente, hjelp dem ikke og gidem ikke opplysning.

Rikshospitalets messe er stent. 25/9 tilskrev lægene Arne Høygaard og Gunnar dalen, begge NS, Rikshospitalets direktør og påtalte at det i messen ble drevet sabotasje mot anderledes tenkende ("mot læger av en annen politisk oppfatning enn de fleste har"). Lægene unnlater f.eks. å hilse og rømmer bordene hvor de setter seg. Messen angis i skrivelsen å være blitt arnested for politisk ryktemakeri. De to nazister henstiler til direktøren at normale forhold atter opprettes, at messen eventuelt stenges. Gjenpart av skrivet ble sendt "Medisinaldirektøren". Denne tilskrev så 27/9 Rikshospitalets direktør og erklærte seg enig med H. og D. i at "kollegenes opptreden er uverdigg for presumtivt kultiverende medicinere. Ja overhodet for voksne folk".

Med. dir. gjentar sin betegnelse av messen fra før: et anlemant rede hvor anderledes-tenkende ikke tales. - Han forlanger at direktøren skal gi ordre til lægene om øyeblikkelig å innstille sine tåpelige og for hver og en av dem betenkelige trafikk. Hvis dette ikke skjer, forbød der han seg å ta "de nødvendige skritt". - Rikshospitalets direktør

stengte da messen fra 1/10 for å unngå vanskeligheter for NS. Direktøren har sikkert handlet riktig. Provokasjoner ville neppe vært til å unngå og bør under det nåværende forhold absolutt unngås.

Medisinsk Selskap, som er helt uavhengig av Den norske Lægeforening, og representerer en helt vitenskapelig forening, begynte sine møter 24/9. Første post på programmet var demonstrasjon av øyenlege Kayser (NS). Tilstede var da vel et dusin tilhørere, men idet K. var ferdig, strømmet alle medlemmene inn i salen. Denslags demonstrasjoner er i den nåværende situasjon neppe på sin plass.

En av kretsformennene i Norsk Sykepleierskeforbund som i og med sin utmeldelse av forbundet har nedlagt sitt hverv som tillitsmann, er av Innenriksdepartementet truet med anmeldelse til politiet hvis hun ikke blir stående i sin stilling. Vedkommende sykepleierske finner imidlertid ikke at hun kan forsvare for sin samvittighet å bli stående og fastholder sin nektelse. Såvidt vites er ennå intet skjedd med henne. Dette er et eksempel til etterfølgelse. I enhver samvittighetskonflikt av alvorligere art må en na som får handle helt uavhengig av den risiko en løper.

Det er en alminnelig oppfatning at Åge Braarud er nazist. Dette er imidlertid ikke riktig, og alle bes dementere det så godt som mulig. Han har vært anonsert i Programbladet hele 7 ganger, men har ikke opptrått. I pinsedag ble det derimot sendt ut en lydbåndopptagelse av Braarud sammen med Willy Johansen.

Utdrag av ordre til politiet i Stor-Oslo i anledning unntagelsestilstanden 10. september 1941

"Kl. 22, 9. ds. var 44 bedrifter i streik. Statspolitiet overvåker nå disse. Enhver sammenstimling og ethvert møte er forbudt. Uttrykkene må fortolkes strengest mulig. Det er mulig at hirden lider disse forhold for oppgaver eller den enkelte hirdmann mener seg å ha oppgaver for å få Reichskommissars forordning effektivt. Det resiseres at enhver politimann må forså hirdens oppgave og betydning i denne situasjon og så last og b last med den enkelte hirdmann og hirdavdeling. Selvom politimannen iaktar voldsom opptreden fra hirdmannens side, måtte han av all kraft hjelpe og assistere hirden. Politiets og hirdens oppgaver i denne situasjon vil falle sammen. - Alle avgivelser av mannskap kalles tilbake (inntatt Førerens vakt og vakt holdet ved Ullevål.) Unntagelsestilstanden krever også hensynsløs innskriden av politiet mot folkemengden, selv ved mindre sammenstimlinger, og en hensynsløs bruk av våpen hvor politiet ikke blir adlydt. Skytevåpen forusettes bruk ved enhver motstand. Politiet og jeg (Politisjefen) minner om hva som ovenforer s agt om hirden. Den vil i virkeligheten måtte anses som utførende politioppgave i mange tilfeller under denne situasjon. All vanlig daglig polititjeneste opphører.

Utdrag av fylkesmannen i Hedemarks beretning til Reichskommissar av 15. september 1941.

"I samband med kjøtttilførselen vil jeg nevne at vi her i fylket hadde gjort oss store forhåbninger om årets høstjakt. Småviltbestanden sies å ha øket betydelig og Hedemark fylke har fått tilladelse til å felle 450 elg, et noe høyere antall enn vi har vært vant til de senere år.

Imidlertid har vanskelighetene med at jaktlisensene skal forelegges Nasjonal Samling, og at de som ikke er anbefalt av Nasjonal Samling, ikke vil kunne regne med å få lisenser. Jeg har videre på henvendelser til Ortskommandanturet i Hamar om utlevering av jaktvåpen fått ordre fra høyere instanser. Om disse forhold har jeg gitt melding til landbruksministeren personlig. Jeg finner det korrekt her å gjøre oppmerk-

Denne ordning og denne usikkerhet har skapt sterk misnøye i befolkningen som hadde gledet seg til et godt tilskudd til matforsyningen gjennom årets jakt, særlig elgjakta. Den ulike behandling av befolkningen skaper også ellers misnøye og vanskeligheter for samarbeide og forståelse.

På grunn av prisstigningen på levnetsmidler er stillingen for mange familier, hvis forsørgere bare har densamme lønn som før, eller ennå mindre etterhver blitt svært vanskelige.

På den annen side er den politiske spaltning - avstanden mellom Nasjonal Samling og den øvrige - overveldende - del av folket - blitt større og skarpere. De stadige avskjedigelser av folk som er alminnelig anerkjente som dyktige og ansvarsbevisste fagfolk, favoriseringen av NS-medlemmer til stillinger og på annen måte som f.eks. i jaktsaka for radiosaka, virker alt annet enn beroliggende på folket. Utryggheten - sævel den politiske som den materielle - vokser stadig. Mismot og bitterhetsprer seg mere og mere.

Under disse tilhøve synes arbeidet for å holde oppe færdighetene, viljen til samarbeid og forståelse blandt folket å bli mere og mere nytteløst.

Hedemark fylke, Hamar 12. september 1941

Til lagførerne.

Ad. Sluttkampen i N.M. i fotball 1941.

Norsk idrett kjemper idag med store vanskeligheter, ikke økonomiske som tidligere, men mot en mur av fordømmer og uvilje. Idretten blir idag sabotert, og de som likevel evner å se idrettslig p situasjonen og følgelig dyrker sin idrett som før er utsatt for et moralsk press. Noe av det mest forsmedelige den positive idrettsungdommen idag er utsatt for er konkurrere for tomme tribuner. De blir idag på ingen som helst måte inspirert i sin idrettslyst.

På Norges Idrettsforbunds vegne ber jeg alle lagførerne rette en henstilling til alle NS medlemmer om å slutte opp om de avsluttende kampene i N.M. i fotball, nemlig de to semifinaler de 12. ds. og finalen 19. ds i Oslo.

La ikke vår utmerkede idrettsungdom kjempe for tomme tribuner.

Heil og sel
Norges Idrettsforbund
Fotballavd.
Rosberg (sign.)
Oslo 4. okt. 1941

Er det noen som vil på at idrettsfronten holder?

"Hugin Nasjonal Samlings studentblad, har fått en redaktør: Einar Hoffstad, beryktet fra sin tid ved bladet "Under Pusken" i Trondheim hvor han gjorde underslag.

Ineriksdepartementet har nektet forsendelse av matpakker til de politiske fangene.

Per Sandberg, "minister" Sandbergs lovende sønn, har tiltross for de fyrstelige inntekter han har skaffet seg gjennom "Herolden", fortsatt med sine svindetransaksjoner. Det er endt med at d et ble for meget selv i NS. Han fikk valget mellom å bli arrestert, skyte seg eller reise til regiment Nordland. Vi har enu til gode å se i avisen hans redegjørelse for sine motiver for å fra i krigen. - Svigerfaren opplyser at han har tapt 250 000 kroner på Sandberg.

Østfronten pr. 21. oktober.
Tyskernes "gigantiske" offensiv mot Moskva har vart i tre uker, og er fjorten dager siden rikspressesjef Dietrich erklærte at nå var sjall Timosjenkos armeer tilintetgjort og krigen på østfronten avsluttet. Tre uker er en meget lang tid for en konsentrert panseroffensiv, men kan ikke si at tyskerne i løpet av dette tidsrom har nådd oppsiktsvekkende resultater. De har hatt ganske store tap, både av menn og materiell. men det er enda lenge igjen til Moskvas fall, og de russiske armeer på midtfronten er enda intakt. Fort kan det sies at situasjonen er alvorlig for russerne fremdeles, men ikke katastrofal.

Tyskerne har satt inn overordentlig store styrker med en voldsom konsentrasjon av tanks og artilleri. Stadig nye resurser kastes inn. Store styrker er overført fra Leningrad-fronten og fra Ukraine. Dette er forklaringen på at tyskerne hele tiden har vart istand til å øke presset, og det er enda ingen tegn på at offensiven avtar i styrke. På den andre siden ser det faktisk ut som om tyskerne må skrape bunden for å bringe fram nye forsterkninger, og det er neppe noen overdrivelse å si at tyskerne ialt har satt inn 9-10 millioner mann på østfronten. Nye styrker av særlig omfang kan tyskerne neppe oppdrive. Også når det gjelder materiell kan en nå merke at tyskernes resurser, hvor veldige de enn er, ikke er uttømmelige. De siste tanks som er satt inn i kampen, skriver seg delvis fra Balkan og er i høy grad annenrangs. Den amerikanske ambassadør i Roma har ved ankomsten til Washington meddelt at Hitler har forlangt ytterligere en million italienske tropper. Av disse skal en tredjedel sendes til Frankrike til avsløsning av de tyske, en tredjedel til Jugoslavia med samme formål, mens den siste tredjedel skal sendes til østfronten. Ambassadøren legger til at dette er en direkte følge av de umåtelige tyske tap.

Frontbilledet er meget lite forandret i løpet av de siste 3 dagene. Omkring Moskva holder de tyske troppene fremdeles en halvsirkelomkring byen i en avstand fra 100 til 200 km. Kampene forgår ved Kalinin (Tver) på jernbanen Leningrad-Moskva, Røjev på banen Moskva-Riga, Mosjaisk på banen Moskva-Smolensk (95 km fra hovedstaden, dette er det nærmeste tyskerne har nådd), videre Kaluga på jernbanen Moskva-Kiev og Tula på jernbanen Moskva-Kiev-Charkov. En russisk melding om at Mosjaisk er gjenerobret, synes å bli bekreftet fra tysk hold.

I øyeblikket er kampene særlig hårde ved Kalinin og Mosjaisk hvor russerne har hatt ustanselige motangrep hvorved det til dels er lyktes å kaste tyskerne ut av deres stillinger. Forberedelsene på å forsvare Moskva på går med forsert fart, byen er erklært i beleiringstilstand, det opprettes arbeidsbataljoner i Leningrad, og nye friske forsterkninger og nytt materiell er kommet fram. Det ser ut som om tyskerne har oppgitt å ta byen ved et frontalangrep, og at deres planer går ut på omringning ved framstøt østover fra Tula og Orsk i syd og fra Kalinin i Nord. Fra dette siste utgangspunktet har det hatt endel framgang, men enda står det alle fall i lange og harde kamper igjen før denne plan kan virkelig gjøres.

Det kjempemessige omringningslaget vest for Moskva som tyskerne melder om, 650 000 fanger er en ren fabel. I følge tyske oppgaver skal russerne ha igjen 75 av opprinnelig 420 divisjoner, mens de tyske tapene bare skal være 1/50 av de samlede styrker. Om dette er sant må en si det er oppsikt vekkende at russerne fremdeles kan by hårdnakket motstand over hele fronten. Sannheten er at ikke ubetydelige russiske styrker virkelig er tilintetgjort ved Vjasma og Brjansk, men de utgjør bare endel av Timosjenkos armeer.

I sør-Ukraina går tyskerne fremdeles fram, og det viktige industriområdet Donetz-beckenet er umiddelbar fare. Tyskerne har erobret byen Tanganrog 15 km fra Rostov ved munningen av Don og den store industribyen Staline på tekelen av Donetz-området. Derimot er de tyske tropper ikke

Landet har på Orskov, Marsjall budjensys anner har i den siste måneden hatt betydelige tap, men likevel fortsetter motangrepene fra nord mot den tyske framrykkingen langs Assov-havet. Og hele industriområdet er nordenfor er meget godt befestet.

Under dekning av et bredt motangrep har russerne evakuert Odessa. Det i lykkes å frakte alle de russiske troppene vekk med skip, og hverken materiell, eller industri- og havneanlegg er fritt ubeskadt i hendene på de rumenske og tyske troppene. Odessa som har 550 000 innb. og var den tredje viktigste havnebyen ved Svartehavet, hadde nå mistet sin betydning for russerne, og det var større behov for styrker lenger øst, Byen som nå blir innlemmet i rumensk forvaltningsområde, er heller ikke noen særlig verdifull erobring for fienden.

Angrepene mot Krim-halvøya er forsløpig stilnet av.

Det meldes at det er brutt ut pest blant de tyske troppene i Ukraine. Faren for at det samme kan skje hos russerne er imidlertid også ytterst overhengende, selv om ikke de har det samme problemet som tyskerne: de hundretusener av råttneende ikke ubegrunnede lik i de erobrede områdene.

Det tyske presset på Leningrad avtar stadig mens de russiske motanfallene blir voldsomme og hyppigere. Det meldes at tyskerne har gått i stilling for vinteren.

På finskefronten er det fremdeles stille. Det er en del aktivitet på fronten nord for Ladoga, mens den tysk-finske framrykkingen går meget langsomt. Ved Ishavsfronten ser det ut som det er intrådt en tysk utmattelse.

I luften er russerne fremdeles aktive, og tyskerne mister mange fly, særlig på midtfronten og over Leningrad. Russiske krigsskip og fly fortsetter å senke tyske skip i Østersjøen. Siden krigen begynte er i alt nær 60 tyske krigsskip og 160 transportskip blitt senket. De engelske senkningene av tyske forsyningskip ved Norskekysten fortsetter. Tyskerne forbereder en Svartehavsaksjon fra rumenske og bulgarske havner, som formodentlig skal sette inn etter at Rostov og Donetz-bekkenet er erobret.

Allt i alt er situasjonen praktisk talt uforandret siden forrige uke. Tyskerne har ikke kommet nærmere Moskva, men trykket har heller ikke avtatt. Moskva er sannsynligvis vanskeligere å forsvare enn Leningrad, og den tyske overmakten noe større. Spørsmålet er om russerne kan holde forbindelseslinjene østover. Klarer de det, vil Moskva kunne holde ganske lenge.

Tyskernes plan er antakelig å ta Moskva og Donetz før vinteren. Klarer de ikke dette, vil det være Hitlers alvorligste nederlag hittil i krigen, og følgene vil bli katastrofale. Soldatene presses fram til grensen av deres yteevne, uten å tenke, og en vinter i Russland forbundet med en nederlagsstemning vil være en fryktelig påkjennning. Gjennomsnittstemperaturen i Moskva er i vintermånedene 10 kuldegrader, men en kulde på ± 45 er ikke sjelden. Selv så langt syd som Rostov ved Svartehavet forekommer temperaturer på ± 40 . Det meldes at tyskerne er vant med kamp i skogstereng, og de tyske flyene har vanskeligheter med kulden, til dette kommer også vanskelighetene på hjemmefronten som stadig må holdes i ånde ved sensasjonsmeldinger.

Men hvor viktige følgene vil være, om tyskerne ikke når sitt mål med den nåværende offensiven, må en ikke regne med at de vil medføre et tysk sammenbrudd. Meldingene om ure og misnøye i Tyskland og blant soldatene svarer vel omtrent til situasjonen i Tyskland i 1916, og det er langt igjen til situasjonen i 1918. Men en bør huske på at begivenhetene denne gang trykkes sammen på adskillig kortere tidsrom.

Det er rimelig å regne med at tyskerne vil nå sine mål for høstoffensiven. Allt en kan disponeres blir satt inn for det. Derpå må en vente en stagnasjon i vintermånedene, selv om tyskerne nok kan rykke fram til neste russiske forsvarslinje. Hvor den vil bli trukket vet en foreløpig ingenting om. En slik situasjon vil sannsynligvis medføre en viss avlastning for Tyskland, slik at styrker kan bli overført til andre fronter, f.eks. til en ny flyoffensiv mot England, eller til Nord-Afrika. Derimot kan Tysk-

land ikke vente å få noe økonomisk utbytte av de erobrede områdene på på lang tid framover, og fra Rostov er det fremdeles llookn til oljekildene i Baku; rent bortsett fra at Kaukasus med sterke allierte styrker ligger imellom.

Noen sikrer oppgave over de russiske tap av materiell er ikke mulig å få, men en kan gå ut fra at de er meget alvorlige, og den russiske krigsproduksjon vil ikke alone kunne klare å erstatte dem, særlig hvis også Moskva og Doneta går tapt. Hjelpen fra England og USA vil neppe få særlig betydning før til våren enda disse landene tar denne oppgaven meget alvorlig. Her reiser også transporten store vanskeligheter.

Den pessimismen som satte inn i England etter at den siste tyske offensiven begynte, er nå avløst av alminnelig optimisme. Dette skyldes dels den sangsomme tyske framrykkingen, dels beretningene fra deltakerne i Moskva-kommisjonen. Dette stemningsomslaget har også ført til en mere forsatt virksomhet i krigsproduksjonen, som imidlertid fremdeles lider av visse mangler, særlig når det gjelder organisasjonen. En livlig debatt om dette utspilles for tiden i holden engelske offentlighet. Her kommer også til uttrykk en misnøye med tempoet i den amerikanske krigsproduksjonen, som imidlertid framvokser som uheldig endog ikke er blitt imponerende. Av denne grunn reises stadig oftere kravet også på ansvarlig amerikansk hold om at USA skal få aktivt inn i krigen, så Statene kan erklæres i krigstilstand. En av de største betenkelighetene for dette skritt er åpenbart enda meningsforskjellighetene om holdningen til Sovjet-Samveldet.

Det har i de siste ukene funnet sted opprivende debatter i det engelske Underhus om krigsførslen. Kritikken av den lite effektive hjelp til Russland er etterhvert forstummet, men enda høres kravene om en engelsk avlastningsoffensiv i vest. Det har idensnære tid også gatt rykter om en engelsk landgang i Italia, hvor det for syeblikket gjøres liknende forsvarstiltak som på vestkysten i Norge. Den engelske regjering avviser imidlertid skarpt all diskusjon om dette, men likevel har de krav som er kommet fra praktisk talt hele den engelske arbeiderklasse om offensive tiltak i vest etterhvert fått nesten ultimativ karakter. Det er ikke lett å ha noen mening om berettigelsen om disse krav, men det tyder på at den engelske regjering i og for seg er utprøget offensivt innstillet og at den derfor har til hensikt å slå til straks det engelske krigsmakt er sterk nok. Det er liten grunn til å vente at dette vil være tilfelle før til våren.

Det er ellers bemerkelsesverdige at den engelske frigsførsel den siste tiden har vært preget av en påtakelig passivitet. De engelske luftangrepene på Tyskland har id en siste måneden gjennomgående vært av meget lite omfang. Dette kan ikke bare forklares av det dårlige vær eller leveransene til Sovjet-Samveldet. En må anta at et eller annet er under forberedelse. Det er mange ting som tyder på at krigen vil få et mere interasjonalt omfang. Tid en er inne for en mere aktiv krigsførsel i Nord-Afrika, på Atlanterhavet trekkes USA stadig nærmere krigen, og i østen fører Japan en igjen en mere truende språk.

—0—

Japan. Den 16. Okt. måtte fyrst Konoyes regjering gå av, og som sjef for nye regjeringen ble utnevnt den tidligere krigsminister Togo, en kjent aktivist og aksebeundrer. Holt siden 1939 har han med visse mellomrom tatt til orde for et japansk angrep på Sovjet-Samveldet.

Den nye regjeringen har sendt ut en erklæring som er temmelig intetsigende, bortsett fra at den meget sterkt poengterer lojaliteten overfor treaktspakten. Senere har det i Japan funnet sted ytterligere militære tiltak slik at nåheledet japanske samfund er fullstendig underordnet krigsførslen. Den nye regjeringen som ble undertegnet den 27. sept ifjor, krver samlet militær aksjon fra alle undertegnene i tilfelle en av dem angripes av en akt som på det tidspunkt ikke var innlånnet i krigen. Denne pakten kommer i en merkelig konflikt med den russisk-japanske nøytralitetspakt som ble undertegnet under utenriksminister Matsukas opphold i Moskva 8. april

i år, altså på et tidspunkt da planene for det tyske overfall på Sovjet-Samveldet allerede er fullt ferdige.

Krigsutbruddet mellom Tyskland og Sovjet-Samveldet førte til ministerkrise i Japan, og utenriksminister Matsuoka måtte gå av. Noen forandring i forholdet til Sovjet-Samveldet førte dette imidlertid ikke med seg. Derimot søkte den nye regjeringen å bringe krigen i Kina til opphør, men uten hell. Dessuten benyttet Japan den alminnelige forvirring til en invasjon i fransk Indo-Kina, noe som øyeblikkelig ble møtt med en blokada av Japan fra England, Nederlandsk India og USA. Denne blokaden er et alvorlig slag for Japan, og det ble straks innledet forhandlinger med USA. Disse forhandlingene har nå vart i to måneder, de har enda ikke ført til noe resultat, men de forsetter fremdeles, også under den nye regjeringen.

Den japanske pressen fører nå et truende språk, men ikke desto mindre er Japan i en meget vanskelig situasjon. Mangelen på råstoffer rammer Japan hardere enn noen annen stormakt, det gjelder særlig jernmaln, gummi, bauksitt, bomull, ull og ~~og~~ fram for alt olje hvor japanerne er helt avhengige av USA eller Nederlandsk India. En forsyning med USA imidlertid er ikke mulig uten at krigen med Kina innstilles, noe som heller ikke kan skje med bevarelse av det nåværende samfunnsystem i Japan.

På den andre siden øver Tyskland et sterkt press med støtte av uansvarlige militaristiske kretser i Japan selv. En usikker vurdering av det mulige utfall av krigen i Europa vanskeliggjør situasjonen enda mere.

Som militær stormakt er Japan overvurdert. En regner med at Japan bare har mellom 2.5 og 3 millioner utdannede tropper, derav er 2 millioner engasjert i Kina. Dessuten finnes ytterligere 10 millioner mann i alderen 20-50 år uten militær utdanning. Hærens motorisering ligger langt tilbake, og flyvåpnet er relativt svakt med forfældete flytyper. I det siste er riktignok endel fly bygget etter tyske modeller, men deres tall er ikke stort.

Flåten er derimot meget sterk, og tildels også meget moderne. Noen pålidelig oppgave over den styrke finnes ikke, da alle nybygninger hemmeligholdes. I 1939 var størrelsen 830 000 tonn, den tredje største krigsflåte i verden. Siden den tid må en regne med at det er sjøsett ytterligere minst 400 000 tonn, muligens adskillig mere.

Men også Japans konkurrent i Stillehavet USA er meget sterkere enn for to år siden, og nye amerikanske flåtebasier er opprettet i det vestlige stillehav. Det amerikanske marineflyvåpnet er det japanske helt overlegent, og fra de mange flybasene i Alaska og Aleutene kan Japan bombarderes av langdistansefly. De japanske byene som vesentlig er bygget av meget brennbart materiale, er meget sårbare ved luftangrep, det gjelder derimot ikke den japanske industrien som er sterkt desentralisert.

Krigen i Kina viser også at Japan begynner å utmattes. Siden 1938 har japanerne praktisk talt ikke hatt noen framgang, og de kinesiske seirene i det siste er av meget stor betydning.

Det foreligger to muligheter for den politikk den nye japanske krigsregjeringen vil slå inn på. Enten vil den forsøke å innlede krigsoperasjoner på andre fronter: 1). Et angrep på Sovjet-Samveldet. Russerne har vel en million mann vel utdannet og utrustede tropper i det fjerne østen, og en krig her vil ikke bli noe parademarsj for japanerne. En japansk erobring av Vladivostok og den russiske Stillehavskysten vil dessuten ikke ha stor betydning for den russisk-tyske krig, særlig i betraktning av at de amerikanske leveransene over Sibir ikke under noen omstendighet kan bli av livsviktig betydning. 2). Et angrep på Tailand (Siam) som i det siste er blitt sterkt angrepet av den japanske pressen. Dette vil ha betydning for krigen med Kina, idet den siste kinesiske tilførselslinjen, Burmaveien muligens kan bli stoppet. Men for stormaktskrigen vil en slik aksjon være av underordnet betydning. 3). Et angrep på Nederlandsk India vil sannsynligvis bringe USA inn i krigen. En kan tenke seg at det er en slik aksjon tyskerne fortrinnsvis krever, for at USA skal få hendene fulle i Stillehavet. Men for Japan er en slik krig et livsfarlig eksperiment. I alle disse tre tilfelle vil

resultatet i alle fall bli avlastningsslag for kinrdrtnr og nrty en fare for de japanske erobringene i Kina.

Den annen mulighet er at Japan ikke innlater seg på noen ny krig, men prøver med trusler og bluff å binde størst mulig amerikanske styrker i Stillehavet og hindre russerne å overføre sine styrker i østen til krigen med Tyskland. En slik politikk vil da antakelig bli ledsaget av en forsterket aksjon i Kina.

Det er umulig å ha mening om hvilken av disse linjer som vil bli fulgt. De ledende japanske kretser er kommet inn i en kretsgang av uansvarlighet, og ~~ingen~~ og Japan erkjenner seg i en fryktelig tvangssituasjon som ingenting kan redde det ut av. Uansett hvilken politikk den nye regjeringen følger, vil slaget være tapt. Derfor betyr heller ikke Japan, til tross for alle store ord, noen virkelig fare for den pågående verdens kamp mot ditaturene.

---ooOoo---

Ifølge meldinger fra London er det nå også fra republikansk hold (Roosevelts motstandere) kommet krav om at nøytralitetsloven skal oppheves øyeblikkelig.

Tyskerne prøver nå å gi inntrykk av at Moskvas erobring ikke har noen eller i alle fall har liten betydning. En ~~en~~ avis i Sveits skriver at etter de tyske meldinger ser det ut som at nå har Moskva ikke noen betydning i det hele tatt, men det er bare rart at det skulle ta tyskerne 3 uker og 6 hundre tusen falne å innse dette.

To amerikanske skibe er blitt senket. Meldingen om dette ble sendt ut samtidig som man i senatet behandlet bevegningen av amerikanske handelskip.

Situasjonen i Norge.

Det finske "Hufvudstadsbladet" offentliggjør den overenskomsten som er sluttet mellom Terboven og Quisling om ordningen av de norske anliggender ved fredslutningen. Hovedpunktene i denne avtale er følgende:

1. Den sivile forvaltning ~~og~~ av landet skal overlates en NS-regjering med Quisling som statsminister.
2. Tyskland skal ha befestninger og faste tyske garnisoner i en rekke norske byer, blant dem Stavanger, Bergen og Trondheim.
3. Der skal bygges opp en ny "norsk" armé med Regiment Nordland og Hirden som kjerne og med tyske instruktører.
4. En rekke viktige næringsgrener - aluminiumsindustrien, fiskerinæringen, mv. skal undergis en felles norsk-tysk ledelse.
5. Norges Handelsflåte skal samordnes med Tysklands under en felles forvaltningskomisjon.

At avtalen ikke er offentliggjort i Norge er det vel ingen som er forbauset over. Ellers kanskje dette også er et skritt på veien mot Norges frihet og selvstendighet?

Tyskerne nekter amerikanerne å sende legemidler til Norge.

Den amerikanske hjelpeaksjonen har gjennom lengre tid forberedt en storstilet hjelpeaksjon til Norge i form av en gave bestående av legemidler som medisin, forbindelsessaker, instrumenter etc. Et stort lager har i mange måneder ligget ferdig til avskipning, og amerikanerne har gjennom de tyske myndigheter i Norge henvendt seg til Nasjonalhjelpen for å få en oppgave over hvilke varer det var mangel av i Norge. Det ble samtidig meddelt at det ville bli tilstillet Nasjonalhjelpen pengemidler til distribueringen av disse legemidler.

På dette tidspunkt gjorde tyskerne i Norge ingen vanskeligheter, og det ble sendt amerikanerne en utførlig liste over alle de varer som hadde bruk for her i landet. I juni år var alle forberedelser ferdige fra den amerikanske hjelpekomiteens side. Det engelske ministerium for økonomisk krigsførsel hadde med meget få strykninger tillatt at disse ting ble sendt til

Norge, amerikanerne hadde stillet skip til disposisjon. Tilbake sto bare de tyske tillatelse til å la en slik transport passere. En søknad omdette ble sendt riksregjeringen gjennom den tyske sendemannen i Washington.

Først i august kom den tyske regjeringens svar: Amerikanerne fikk bare lov til å sende slike varer som Tysklands elv ikke produserte. Dette svaret var stikk i strid med tidligere løfte. Det varda ingen annen vei for hjelpekomiteen enn ås ende listen over de varer en aktet å sende, til berlig for at tyskerne kunne stryke alle de ting som de ikke ville godkjenne.

Idag, to og en halv måned senere, er det enda ikke kommet noe svar fra Tyskland.

Mangelen på medisiner og instrumenter blir mere og mere skrigende omkring på norske sykehus, og dette gjelder nettopp de ting som amerikanerne har liggende svære lagre av, ferdig til forsendelse. Når det gjelder enkelte ting truer situasjonen med å bli katastrofal, særlig nå da det i halvannen måned har vært importforbud for legemidler.

Det har vært en internasjonalt anerkjent regel at forpleiningen av syke og sårete må varetas uavhengig av all krigsførsel. Men for tyskerne eksisterer ingen slik regel. Dette tilfellet er bare et enkelt utslag av tyskernes systematiske holdning. Vi husker bombingene av de tre hospitalskipene under krigen i Norge: "Brand IV", "Dronning Maud" og "Ariadne" hvor leger, sykepleiersker og pasienter ble drept. Vi husker det fullstendig hensiktsløse bombardement av det store sykehuset i Bodø. Vi ser stadig hvordan tyskerne og de norske nazistene tar var sanatorier og hvilehem til formål som ikke engang har noen sammenheng med krigsførselen.

Ytterligere kommentarer overlater vi til de norske nazistiske legene å komme med.

Midt under unntakelsestilstanden, likt etter mordene på Hanstevn og Vickstrøm, ble "Richard With" og "Barøy" senket med 200 norske sivile. Og nå, da tyskerne nettopp er utte med nye plyndringer av nordkysten, kommer nyheten om "Vesterålen".

Det er den alminnelige mening i hele Nord-Norge at det er tyskerne selv som senker de store skipene. Øyenvitners beretninger og andre indisier tyder avgjort på det, men sikre bevis foreligger imidlertid ikke. Den eneste innvendingen er at så vidt vil vel ikke engang tyskerne gå i sin kynisme.

Forklaringen på denne innvendingen er at vi her i landet enda ikke har lært den tyske virksomhet å kjenne. Polakkene, tsjekkene, jugoslavene, fransmennene, befolkningen i alle deler av landet så å sidaglig skytes usyldige gisler ville neppe vær i tvil om sammenhengen om de fikk høre om senkningene av ruteskipene i Nord-Norge.

Tross alt har vi her i landet levet i en relativ paradistilstand. Vi går nå inn i en vinter med en meget alvorlig matsituasjon. Vi kan vente oss en serie av nye rekvisisjoner av privat eiendom. De tyske tropper nærmer seg en krise på østfronten. Over alt vil misnøyen ulme.

Derfor må vi også være innstillet på en stadig mere skjerpet tysk terror, stadig mere hensynsløse metoder når det gjelder å slå motstanden ned, plyndre oss ut og føre oss bak lyset. Særlig må en vente en mere og mere hensynsløs utnyttelse av norske arbeidere.

Før vinteren er over vil kanskje hele landet være en eneste konsentrasjonsleir.

Fram for alt må vi regne med økt aktivitet og en økt brutalitet når det gjelder å oppspore og utslutte alle norske motstandssentre. Dette sies ikke for å skremme, for den norske fronten kan ikke skrimes, men dor at vi alle skal vite hvordan vi bør innrett oss. Enda har vi ikke sett hva den tyske nazismen er for noe, hva den kan være når den blir desperat. Den må møte en front, ikke av uansvarlige helter, men en sammensveiset usårbar front som er situasjonens herre, som forstår å bøye unna når det er påkrevet men som holder like sterkt for det, som er uten hull, uten et svakt ledd.

Den tid vi går inn i, mener til øket forsiktighet. Forsiktighet med hva som blir sagt, forsiktighet med illegale papirer, forsiktighet overfor provokasjoner, tyskernes særlige metode. Vår kamp er ingen uansvarlig lek.

Det sitter allerede mange nok i tyskernes fengsler. En kan not si at det er en triumf at det viser at den norske fronten ikke kan knekkes, men det er også et svakhetstegn, vi har ikke spilt våre kort riktig. En ny arrestasjon bør ikke bare vekke forargelse over tyskernes framferd, men også ettertanke: om det ikke kunne vært unngått.

Det bør også bli slutt på den grunnløse optimismen og alle de uansvarlige ryktene. Krigen er ikke slutt imorgen. De hardeste kampene, den verste påkjenningen står igjen. Det kreves først og framst tålmod og seighet, ansvarlig omtanke og grundig kunnskap om situasjonen.

Slutt kontakten med dine kamfeller, finn din plass i sammenhengen, uten krav, uten diskusjon, uten å utgi seg som vagemot. Tegne på livet uten lidelse og ofre, men ~~lar~~ lar oss også ane omrissene av den endeligesaker.

Nyheter

Da "minister" Riisnæs" 11/10 skulle tale i Skien var 17 mennesker møtt fram. Øttet ble da "utsatt". Sener på kveld skulle nemlig Book-Jensen ha holdning dar. Det var stappfullt hus da en hirdmann kom opp på scenen og fortahte at forestillingen var avlyst. Isteden skulle Riisnæs tale. Dørene var blitt stengt. Dagen etter talte Riisnæs for like fullt hus på Notodden. Der var det en kinoforestilling her erobret.

I år har bare NS-folk fått utlevert jaktvåpen. Samtidig har staten - for første gang - bevilget kr. 40 000 til utstyr og ammunisjon for elgjegerne.

Ormannen i Takk til arbeiderforbundet, Børger Hauger, het fr. Johansen og er identisk med dyremishandleren fra Nittedal. Han hadde den leie uvanen at han brakk halen på kuene. Han har avsonet en lengere fengselsstraff for dette.

Hakon Meyer er nå kommisar i Kommuneforbundet, viseformann i Arbeiderpartiet, kommisar i Norsk Musikerforbund og formann i styret for Folkets Hus. Samtidig fortsetter han som sekretar i Folketeaterforeningen.

Det er ganske pussig å lese "Nasjonal Samlings" karakteristikk av den samme Hakon Meyer. 17. oktober 1935 betegner bladet ham som en halvveis som kjemper for sin rasefelle Marx's teorier.

At Meyer er kjøpt for en annen livsanskuelse forbauser oss ikke, men det at han har forandret rase er meget bemerkelsesverdig.

Skuespillerne er tvunget til å skrive under kontrakter som bl.a. forplikter dem til å opptre i film og kringkasting. Mende er utrykkelig frie til å opptre når det gjelder propagandastoff. Likevel har en rekke skuespillere fått anmodning om å opptre i et hørspill om "Suez" og i et om spionasje. Men skuespillerne nektet og kringkastingen må greie seg med de få nazistiske skuespillerne og noen amatører. Heller ikke ville skuespillerne ha noe å gjøre med agitasjonsfilmen "Ritter & Co" som skulle handle om den britiske blokaden. Den er derfor innstilt.

Ordfører Th. Utne i Ullensvang i Hardanger har latt en kraftig uttalelse blifort til protokolls i møte i "herredstinget" 12/9-41 Her heter det bl.a.

Etter mitt fra fedrene nedervde syn, som eg har eigna til meg for livet, er rettstellet i landet det som minst av alt tåler innblanding av noko omsyn utanom det eine og store: A hevde lov og rett. I samsvar med dette

syn kan eg ikkje fylgja påleghet om at målsmenn for Nasjonal Samling skal tilkallar til handsaminga av lagrette- og domsmenn. Etter mi overtiding og mitt syn på rettene her ikkje rom for sideomsyn av noka slag og heller ikkje for innblanding av utanbygds folk. Oppnemninga er gjort etter grundig forbein og på så trygt grunnlag som kan gjerast, og tek berre sikte på det målet som etter mitt syn må vera det rette her: Å hjelpe til at lov og rett kan verta hevda her i landet. Kan oppnemningi ikkje verta godtki på dette grunnlaget, ser eg meg nøyd til å beda meg løyot fra ordføraryrket.

... og alle slike forslag som er foretatt, sin
... og alle slike forslag som er foretatt, sin
... og alle slike forslag som er foretatt, sin

Byråsjef Theisen har sendt dette skrevet til "Kampfellene" på Nordstrand:
Søknningen til Bekkelaget kirke ved sokneprest Hagens gudstjenester er av
tatt i uhyggelig grad: igår vardet ca 25 mennesker i kirken. Sokneprest
Hagen er en fremragende prest. Han og hans tre sønner står i NS. Vi må søke
kirkens leder sokneprest Hagens gudstjenester. Det betviles at noen lider så
meget for medlemskapet i NS, som de prester som er tilsluttet bevegelsen.
Og det føles bitrest når man blir sviktet av sine egne kampfeller.

En del av lidelsen for Hagens vedkommende er at han som tidligere ikke
hadde drevet lengre enn til kapelan i Lier nå har fått et av landets
feste embeder.

Sjefen for det tyske sikkerhetspolitiet i Østfold, Gerber, kom forleden på
et hotell i kammeret med noen tyske marinefolk. Det endte med at en under
offiser skjøt Gerber gjennom hodet. Han døde noen timer etter.
Reichskommissariatet på 11. en skrivelse til Kirkedepartementet kreder at
10% av elevene ved Ullern og Hegdehaugen skoler skal utvises. Dessuten
skal de skuldige lærere og elever straffes. Departementet skal sende
Reichskommissariatet en liste over alle elevene, med forslag om hvem som
skal vises ut. Reichskommissariatet vil altså selv forut det endelige ut-
valget, på Hegdehaugen er det alt gitt beksjed om dette, mens foreldrene
og lærerne ved Ullern visstnok enda ikke har fått vite noe. Det utviste
skal ikke samle seg senere å gå på noen skoler eller ta noen

eksamen. I de to skoler som er sterkt Foss og Vahl rørligger ikke noe nytt.
Om de 2 andreskolen som er sterkt Foss og Vahl rørligger ikke noe nytt.
Det ser derfor ut til at de fortløpig ikke blir åpnet igjen.
Ved Statens gymnastikkskole er en umulig NS-løse blitt lærer i hygiene.
Man skriver ordrett av den alminnelige læreboka og gir den inn i k
timene enn å lese opp av dette "manuskriptet" så fort og utyd-
lig at inge kunne høre noe selv om de var interessert i det. Klassen har
derfor smærret og stelt med andre ting eller s'ovet. Uten varsel gikk
læreren rett opp i departementet og klaget, og også her ble det truet med
utvisning av 10% av elevene. Men læreren varså opplagt umulig selv
skolesjef NS-mann Grøner, måtte ta affære. Affæren glir fortløpig over.
Lærerne er Grøner og lærerne i hygiene og psykologi NS-folk. Bare
2 elever - 1 gutt og 1 pike - står i NS.

I samorganisasjonen i Bergen er de to tidlige tilligsmenn Nils Hansen
og Hans Kvam, under press fra nazistene gått inn i sine stillinger igjen.
Nazistene Knut Opdahl og Rognaldsen buserer som formann og nestformann
Samorganisasjonens formann, Bernh. Berntsen er avsatt.

... og alle slike forslag som er foretatt, sin
... og alle slike forslag som er foretatt, sin
... og alle slike forslag som er foretatt, sin

556
Mappe 5
Eksp. 9
1941
11 P.S. 11
O.V. P. 11
Jfr. 5x

NORSK TIDEND
Nr. 9. Onsdag 5. november 1941

Vi ber om unnskyldning for forsinkelsen. Avisen skulle komme hver lørdag, men på grunn av tekniske vanskeligheter er de to siste nummere først kommet onsdag. Vi håper å få ut neste nr i rett tid.

Østfronten pr. 1. november.

Tyskernes store offensiv mot Moskva har nå vart en måned, men den har enda ikke brakt noen resultater av betydning. Tyskerne har i løpet av denne måneden rykket fram 250 km i retning av hovedstaden og står nå på det nærmeste 65 km fra byen. Men det russiske forsvaret blir stadig sterkere etter hvert som nye friske tropper erstatter tapene, og det er ingen grunn til å tro at Moskva står umiddelbart for fall. Men det tyske trykket avtar ikke; det meldes stadig om harde kamper, om tyske anfall og russiske motanfall.

I løpet av de siste fjorten dagene har fronten rundt Moskva praktisk talt ikke forandret seg. Tyskerne har hatt litt framgang sør og sørvest for byen, hvor de rykket fram fra Kaluga til Malo Jaroslavets ca 100 km fra hovedstaden. Men de er blitt slått tilbake ved Mosjaisk rett vest for Moskva, hvor de en tid var bare 55 km fra byen; 17. okt ble de trent 40 km vestover. Senere har de igjen trent noe framover. I øyeblikket foregår de hardeste kampene i snøstorm rundt Mosjaisk og Malo Jaroslavets. I byene Kalinin og Tula nordvest og sør for Moskva har de pågått harde gatekamper i fjorten dager. Forsøket på å inneslutte Moskva ved framstøt nord og sør for byen er foreløpig stanset.

I de siste dagene har tyskerne satt inn et nytt forsterket panserangrep på Moskva, som i området noe sør for Mosjaisk har ført til det voldsomste slag i krigen hittil med enorme tap på begge sider. Det framgår av pålidelige meldinger at tyskerne nå må ha vanskeligheter med fornyelsen av tropper og materiell. Annenrangs tanks av utenlandsk opprinnelse er satt inn i stort antall, nye forsterkninger er hentet fra Leningradfronten, og de er dessuten overført både finske og rumenske tropper til midtfronten. Likevel er tyskerne nødt til å kaste sine egne utmattede tropper inn i kampen gang på gang. Moskva skal åpenbart inntas for enhver pris.

I Ukraina har tyskerne hatt adskillig større framgang enn ved Moskva. Charkov er erobret, men riktignok fire dager etter at tyskerne sendte ut melding om dette. Forøvrig er tyskerne trent nå langt inn i det viktigste industriområdet i Donetz-bassenget og har erobret de betydningsfulle industribyene Stalino, Makjevka og Karamatorsk som ligger ved selve Donetz-elva. De står også like foran havnebyen Rostov ved munningen av Don. Donetz-bassenget er Russlands viktigste sentrum for tungindustri og et overordentlig viktig råstoffområde. Charkov er Sovjet-Samveldets tredje største by med innpå en million innbyggere, og nest Moskva den viktigste industribyen.

Situasjonen på denne fronten er meget alvorlig, og det vil bety en sterk svekkelse for russerne om de må oppgi dette område. Det ser ut som om de russiske troppene her er i delvis oppløsning på grunn av de store tapene under slagene lenger vest langs østbredden av Dnjepr. Også tyskerne har imidlertid hatt meget store tap, og det meldes om en begynnende utmattelse av de tyske styrkene. Marsjall Timosjenko, som er russernes betydeligste strateg, har overtatt ledelsen i dette avsnittet og han er iferd med å reorganisere den russiske sørarmeen. Hele området ved Donetz er meget sterkt befestet, og en framrykning her vil under alle omstendigheter bli en kostbar historie for tyskerne. Marsjall Budyenny som tidligere hadde ledelsen i dette avsnitt, har fått i opp